

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 95 0 К 071801 24 КвЛз
Бања Лука, 17.06.2024. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Даниеле Миловановић као предсједнице вијећа, Обрена Бужанина, Светлане Марић, Смиљане Мрша и Душка Бојовића као чланова вијећа, уз учешће записничара Ање Давидовић, у кривичном предмету против осуђеног С.Б., због продуженог кривичног дјела фалсификовања исправе из члана 347. став 1. Кривичног законика Републике Српске, у вези са чланом 57. истог законика, одлучујући о захтјеву за заштиту законитости браниоца осуђеног, адвоката Радивоја Лазаревића из Зворника, изјављеном против правоснажне пресуде Основног суда у Требињу број 95 0 К 071801 22 К од 10.05.2023. године, у сједници вијећа одржаној дана 17.06.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснован захтјев за заштиту законитости браниоца осуђеног С. Б. поднесен против правоснажне пресуде Основног суда у Требињу број 95 0 К 071801 22 К од 10.05.2023. године.

Образложење

Побијаном пресудом Основног суда у Требињу број 95 0 К 071801 22 К од 10.05.2023. године, а која је потврђена пресудом Окружног суда у Требињу број 95 0 К 071801 23 Кж од 20.10.2023. године, оглашен је кривим оптужени С.Б., због продуженог кривичног дјела фалсификовање исправе из члана 347. став 1. те у вези са чланом 57. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број:64/17, 15/21, 89/21 и 73/23 - у даљем тексту: КЗ РС), за које дјело му је изречена новчана казна у износу од 4.000,00 (четири хиљаде) КМ, коју казну је обавезан платити у року до 3 (три) мјесеца од дана правоснажности пресуде. На основу члана 82. КЗ РС изречена му је мјера безбједности одузимања предмета и то рачуна за хотелске услуге, са појединачно наведеним бројевима и новчаним износима на које гласе, док је на основу члана 83. КЗ РС у вези са чланом 386. ЗКП РС од оптуженог одузета имовинска корист прибављена кривичним дјелом у износу од 10.706,50 КМ и 156.330,00 РСД (у противвриједности израженој у конвертибилним маркама), који износ је обавезан уплатити на рачун буџета Републике Српске у року од 3 (три) мјесеца од дана правоснажности пресуде, под пријетњом принудног извршења.Оптужени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 1.200,00 КМ и судски паушал у износу од 200,00 КМ.

Против те пресуде захтјев за заштиту законитости (у даљем тексту: Захтјев) благовремено је поднио бранилац осуђеног, адвокат Радивоје Лазаревић из Зворника због повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКП РС) и повреде Кривичног закона, с приједлогом да се донесе пресуда којом ће се преиначити правоснажна првостепена пресуда у цјелости те се оптужени ослободити одговорности у овој правној ствари или да се иста укине у цјелини и предмет врати на поновно одлучивање.

Захтјев је са списима предмета првостепеног суда достављен на одговор републичком јавном тужиоцу у смислу одредбе члана 353. став 1. ЗКП РС.

У одговору на Захтјев републички јавни тужилац Светлана Бијелић је оспорила основаност Захтјева и предложила да се исти одбије у смислу одредбе члана 355 ЗКП РС.

Приликом одлучивања о Захтјеву, овај суд се, примјеном одредби члана 354. ЗКП РС ограничио на испитивање само оних повреда закона на које се позвао подносилац Захтјева, те је одлучено као у изреци ове пресуде из слиједећих разлога:

Захтјев за заштиту законитости се, у смислу одредбе члана 350. став 1. ЗКП РС, може поднијети против правоснажне пресуде само у случајевима повреде Кривичног закона, те повреде одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС (која се манифестује у повреди права на одбрану), а уз ограничења прописана у ставу 2. и ставу 3. овог члана. Ограничењима из става 2. цитиране законске одредбе искључена је могућност улагања овог правног лијека ако није изјављена жалба на првостепену пресуду, као редовни правни лијек, а на наведене повреде материјалног и процесног закона се није могуће позивати у Захтјеву, ако нису биле изнесене у жалби (осим ако се ради о повреди учињеној у жалбеном поступку), док је ограничењима из става 3. искључена могућност улагања овог правног лијека против пресуде Врховног суда донесене у трећем степену.

У конкретном случају поднесеним Захтјевом браниоца осуђеног означена су оба наведена законска основа, при чему се повреда Кривичног закона не конкретизује на неки од облика предвиђених одредбама члана 312. ЗКП РС, међутим разлози у образложењу Захтјева сугеришу повреду Кривичног законика предвиђену под тачком а) цитиране законске одредбе (која се манифестује у томе да дјело за које се оптужени гони није кривично дјело), те повреду под тачком д) исте законске одредбе, када тврди да је одлуком о одузимању имовинске користи суд погрешно примјенио одредбу члана 83. КЗ РС у вези са чланом 386. ЗКП РС и на тај начин прекорачио овлашћење које има по закону.

Повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС, Захтјев се заснива на тврдњама да изрека побјијане пресуде не садржи све елементе прописане одредбом члана 299. ЗКП РС (конкретизујући да недостаје одлука о имовинскоправном захтјеву и ако га је представник оштећеног поставио) па да су на тај начин повријеђене одредбе члана 304.; 310.; 311. и 314. ЗКП РС, да је изрека пресуде у погледу висине изречене новчане казне неразумљива, противрјечна сама себи и разлозима пресуде и да пресуда уопште не садржи разлоге о одлучним чињеницама, те на тај начин захваћена битном повредом одредаба кривичног поступка из члана 311. ЗКП

РС (сугеришући тиме повреду под тачком к) ове законске одредбе и ако је експлицитно не означава). Надаље аргументујући тврдњу о повреди права на одбрану Захтјев апострофира да је побијана пресуда заснована на незаконитим доказима (упућујући на тај начин на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка з) ЗКП РС), прецизирајући при томе да су у питању одређене наредбе тужилаштва у копији и без печата, низ материјалних доказа у копији чији је аутор тужилаштво, материјални докази у фотокопији (дописи хотела, рачуни из електропривреде и пресуда од 23.06.2021. године), материјални докази из других предмета, записник о отварању предмета од 01.03.2018. и 19.02.2018. године, те графолошка вјештачења.

На наведеним аргументима Захтјева не може се заснивати тврдња о почињеној повреди права на одбрану као битној повреди одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС.

Наиме, повреда права на одбрану је једини облик битне повреде одредаба кривичног поступка, прописана одредбама члана 311. став 1. ЗКП РС, који представља основ за подношење Захтјева за заштиту законитости, као ванредног правног лијека, а под ову повреду се не могу подвести оне повреде поступка које су издвојене у посебне, друге облике битних повреда одредаба кривичног поступка предвиђене у цитираној законској одредби, које су законом предвиђене као жалбени основ, али нису предвиђене као основ за подношење Захтјева за заштиту законитости. То укључује и оне облике битне повреде одредаба кривичног поступка на који се Захтјевом браниоца осуђеног указује, прописане под тачком з) цитиране законске одредбе, који се манифестује у заснивању пресуде на доказу на коме се по одредбама ЗКП РС не може заснивати пресуда, те тачком к) исте законске одредбе која се огледа у неразумљивости изреке пресуде, противрјечности изреке самој себи и разлозима пресуде као и у недостатку разлога о одлучним чињеницама. Наведени облици битне повреде одредаба кривичног поступка су у конкретном случају истицани и као жалбени основ на првостепену пресуду, па их је другостепени суд размотрио и оцјенио као неосноване, а у образложењу своје пресуде дао детаљне, јасне и увјерљиве разлоге за такву оцјену (страница 3. и 4.), која оцјена не подлијеже законској могућности преиспитивања по овом ванредном правном средству.

Поведа Кривичног закона, према аргументима у образложењу Захтјева упућује на повреду предвиђену у члану 312. тачка а) и тачка д) ЗКП РС. При томе се у оквиру образложења за тврдњу о повреди Кривичног законика из тачке а) цитиране законске одредбе оспорава правилност чињеничне основе на којој је заснован закључак побијане пресуде да су предметни хотелски рачуни фалсификовани, наводећи да садржај дописа ПУ Требиње не упућује на директно утврђивање чињеница издавања сваког појединачног рачуна из оптужнице везано за хотеле, него се тим дописима провјеравало да ли је оптужени боравио у конкретним хотелима у времену назначеном у рачунима.

На наведеним приговорима Захтјева о мањкавостима чињеничне основе побијане правоснажне пресуде не може се градити теза о повреди Кривичног законика, јер повреда Кривичног законика као основ за подношење овог ванредног правног лијека против правоснажне пресуде, у смислу цитираних одредби члана 350. ЗКП РС, подразумјева да су у тој пресуди потпуно и правилно утврђене одлучне чињенице, а да је правилном примјеном закона на такву чињеничну основу, требало донијети другачију

пресуду. Закон не предвиђа могућност побијања правоснажне пресуде овим ванредним правним лијеком због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а слиједом тога повреда Кривичног законика, као законски разлог за овај правни лијек, се не може градити на тези о мањкавој чињеничној основи пресуде. Дакле, позивање на повреду Кривичног законика, када је овај ванредни правни лијек у питању, је могуће само уз пуно респектовање чињеничних утврђења побијане пресуде на којима су засновани закључци у погледу правних питања, посматрано с аспекта постојања кривичног дјела и кривичне одговорности оптуженог. Па како се аргументима Захтјева тврдња о повреди Кривичног законика из тачке а) члана 312. ЗКП РС изводи из приговора о мањкавости чињеничне основе побијане пресуде у сегменту чињеница од значаја за постојање кривичног дјела, то се на таквим аргументима не може заснивати тврдња Захтјева да је побијаном пресудом на штету осуђеног повријеђен Кривични законик.

Приговор Захтјева о повреди Кривичног законика прописаној тачком д) члана 312. ЗКП РС се заснива на тврдњи да је изречена новчана казна превисоко одређена, образлажући да је став судске праксе у оваквим предметима да се изрекне новчана казна у висини од 10% од наводне имовинске користи односно имовинскоправног захтјева оштећеног, а да из побијане пресуде слиједи да је у овом случају новчана казна изречена у висини од 40% од наведене вриједности. Осим тога Захтјев тврди да нису били испуњени услови из члана 83. КЗ РС и члана 386. ЗКП РС за одузимање имовинске користи имајући у виду да се осуда по побијаној пресуди односи на кривично дјело из члана 347 .став 1. КЗ РС, а чију садржину не чини прибављање имовинске користи. Одлуку о одузимању имовинске користи, према наводима Захтјева незаконитом чини и то што је оштећени (супротно утврђењу побијане пресуде наведеном у њеном образложењу) истакао имовинскоправни захтјев, па да су слиједом тога овакви, према тврдњи Захтјева, неистинити наводи из образложења пресуде у директној вези са погрешном примјеном члана 83. КЗ РС у вези са чланом 386. ЗКП РС.

На непријед наведеним аргументима Захтјева не може се заснивати тврдња о повреди Кривичног законика из одредбе члана 312. тачка д) ЗКП РС, јер када је у питању одлука о кривичним санкцијама, повреда Кривичног законика у наведеној законској одредби постоји само ако је у изрицању санкције прекорачено овлашћење које суд има по закону. Како је осуђеном С.Б. у конкретном случају, изречена новчана казна (као блажа врста алтернативно прописане казне за ово кривично дјело), то се приговор Захтјева браница осуђеног о престогаости изречене новчане казне у износу од 4.000,00 (четири хиљаде) КМ не може подвести под повреду Кривичног закона у смислу цитираног законског прописа, која би се манифестовала у прекорачењу законских овлашћења суда при доношењу одлуке о казни.

Нема мјеста ни приговору Захтјева да је побијаном пресудом повријеђен Кривични законик одузимањем имовинске користи, који приговор се заснива на тврдњи да није било могуће одузимање имовинске користи из разлога што противправна имовинска корист не представља елеменат бића кривичног дјела фалсификовање исправе из члана 347. КЗ РС. Неодржива је теза Захтјева да се у односу на осуђеног не може примијенити мјера одузимања имовинске користи из разлога што предметно кривично дјело, за које је осуђен побијаном пресудом, не спада у групу имовинских кривичних дјела, јер код изрицања ове мјере од одлучујућег значаја је чињеница да ли је извршењем кривичног дјела имовинска корист прибављена (за себе или другога), при

чему је ирелевантно у коју групу кривичних дјела спада предметно дјело чије извршење је резултирало прибављањем имовинске користи. Радња извршења предметног кривичног дјела се манифестује у употреби лажне исправе као праве, па када се има у виду врста и карактер употребијене лажне исправе у конкретном случају (рачуни за хотелске услуге) онда несумњиво произлази могућност стицања противправне имовинске користи и извршењем овог кривичног дјела на које се односи осуда по правоснажној пресуди. Према чињеничном опису дјела у изреци побијане пресуде, у конкретном случају осуђени је употребио лажну исправу на начин што је у службу рачуноводства свог предузећа сукцесивно предавао лажне хотелске рачуне (таксативно наведене и идентификоване према издаваоцу, броју и датуму издавања и новчаном износу на који гласе) и незаконито наплатио трошкове по тим рачунима, па слиједом тога сасвим јасно и недвосмислено произлази да је осуђени у конкретном случају извршењем предметног кривичног дјела прибавио имовинску корист у висини наведених рачуна, како то правилно закључује и побијана пресуда, те образлаже у разлозима такав закључак.

Дакле, из чињеничног описа побијане правоснажне пресуде произлази да је осуђени извршењем продуженог кривичног дјела фалсификовање исправе из члана 347. став. 1. КЗ РС у вези са чланом 57. истог законика, прибавио за себе имовинску корист у наведеном износу, па како оштећено предузеће, према правилном утврђењу побијане пресуде, није поставило имовинскоправни захтјев у кривичном поступку, суд је правилно одлучио када је поступајући по службеној дужности (на што га обавезује одредба члана 387. став 1. ЗКП РС) одузео имовинску корист од осуђеног у смислу одредби члана 83. КЗ РС (која одредба прописује да се судском одлуком којом је утврђено извршење кривичног дјела обавезно одузима имовинска корист, као и приходи и друге користи настале из имовинске користи прибављене кривичним дјелом). Слиједом наведеног нема мјеста приговору Захтјева заснованом на тврдњи да је одлуком о одузимању имовинске користи у конкретном случају суд прекорачио овлашћење које по закону има и на тај начин починио повреду кривичног закона из члана 312. тачка д) ЗКП РС.

Из наведених разлога, овај суд налази да поднесени Захтјев браниоца осуђеног није основан, јер повреде закона на које се позива подносилац Захтјева нису учињене, на што правилно указује у одговору на Захтјев и републички тужилац, ради чега је у смислу одредбе члана 355. ЗКП РС одлучено као у изреци, тако што је Захтјев одбијен као неоснован.

Записничар
Ања Давидовић

Предсједница вијећа
Даниела Миловановић

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић